

Handläggare: Lisbeth Westerlund
Telefon: 08-508 25 016

Till
Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden

Ökad rättssäkerhet för människor med personlig assistans

Svar på remiss av motion 2008:42 av Stefan Nilsson
(mp)

Förvaltningens förslag till beslut

1. Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden hänvisar till tjänsteutlåtandet som svar på remissen.
2. Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden överlämnar tjänsteutlåtandet till kommunstyrelsen.

Dag Helin

Eddie Friberg

Sammanfattning

Stefan Nilsson (mp) föreslår i sin motion att kommunfullmäktige beslutar att en regel ska införas som innebär att den som är anställd som personlig assistent åt en person av övermyndarnämnden inte ska kunna förordas som företrädare åt samma person. Förvaltningen anser att motionären lyfter fram en viktig fråga om hur rättssäkerheten hanteras för personer som har personlig assistans och även behöver en god man/förvaltare. Det finns dock inget lagstöd som hindrar att man inte skulle kunna vara både personlig assistent och god man/förvaltare. I situationer där intressekonflikter kan uppstå till följd av dubbla roller beaktar, enligt förvaltningens erfarenhet, i praktiken överförmyndarnämnden dessa aspekter när en god man/förvaltare ska utses.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har till socialtjänstnämnden för yttrande överlämnat motion (2008:42) om ökad rättssäkerhet för människor med personlig assistans från Stefan Nilsson (mp). Remisstiden går ut den 5 februari 2009.

Ärendet har även remitterats till stadsdelsnämnderna Hägersten-Liljeholmen, Bromma och Kungsholmen samt till kommunstyrelsens handikappråd och stadsledningskontoret.

Detta tjänsteutlåtande har utarbetats efter samråd med avdelningarna för stadsövergripande sociala frågor och socialtjänstavdelningen för dygnet-runt-verksamhet.

Motionen i sammanfattning

Det är idag möjligt att vara anställd som personlig assistent åt en person och samtidigt vara dennes god man/förvaltare; dvs. dennes företrädare. I enskilda fall kan ett sådant arrangemang fungera väl, men det finns en påtaglig intressekonflikt mellan vad som är brukarens bästa och vad som är den gode mannens respektive den personliga assistentens egenintresse.

I ett rättsamhälle borde det vara en självklarhet att denna typ av jävsförhållande undviks för att undvika rättsosäkerhet hos några av de allra mest utsatta i vårt samhälle. Sveriges kommuner och landsting beslutade på sin kongress 2007 (sedan Miljöpartiet motionerat om problemet) att föreslå regeringen att familjebalken ändras, så att det inte är möjligt att vara personlig assistans och företrädare åt samma person. Om en sådan lagändring blir av i framtiden är dock mycket oklart. Därför bör Stockholms stad införa en regel med motsvarande syfte.

Stefan Nilsson (mp) föreslår att kommunfullmäktige beslutar att en regel ska införas som innebär att den som är anställd som personlig assistent åt en person av övermyndarnämnden inte ska kunna förordas som företrädare åt samma person.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen instämmer i motionärens uppfattning att det kan finnas fog för uppfattningen att den som är anställd som personlig assistent inte ska kunna förordas som företrädare åt samma person, att det helt enkelt inte är lämpligt. Det kan finnas situationer där intressekonflikter kan uppstå till följd av dubbla roller, såsom exemplet i motionen att ”ojävt bedöma om personen får bäst livskvalitet av att

bo i ett gruppboende eller i egen lägenhet med personlig assistans”. Det finns inte tydligt reglerat i lagstiftningen att åtskillnad ska göras, men dessa aspekter beaktas i praktiken enligt förvaltningens erfarenhet när en god man/ förvaltare ska utses av överförmyndarnämnden.

Problematiken som motionären tar upp är emellertid inte helt enkel. Det finns brukare som vill ha en anhörig som även är anställd som personlig assistent som god man/förvaltare. Och det kan självfallet också vara så att den anhörige är den som känner den enskilde brukaren bäst och kan tillvarata dennes bästa. Detsamma kan även gälla en personlig assistent som inte är anhörig men ändå har den bästa kunskapen om brukarens situation och förmåga att hantera eventuella intressekonflikter.

Det vore bra om ett ”jävsförhållande” skulle kunna undvikas där intressekonflikten inte kan hanteras med brukarens bästa för ögonen, men staden kan knappast som enskild kommun införa en regel om att man inte får vara både företrädare (god man/förvaltare) och personlig assistent. Det finns inget lagstöd som hindrar att man inte skulle kunna vara både personlig assistent och god man/förvaltare. Innan eventuella förändringar skett i lagstiftningen kan således staden inte införa egna regler.

Sammantaget anser förvaltningen att motionären lyfter fram en viktig fråga om hur rättssäkerheten hanteras för personer som har personlig assistans och även behöver en god man/förvaltare. I situationer där intressekonflikter kan uppstå till följd av dubbla roller beaktar enligt förvaltningens erfarenhet i praktiken överförmyndarnämnden dessa aspekter när en god man/ förvaltare ska utses.

Bilagor

Motion (2008:42) om ökad rättssäkerhet för människor med personlig assistans från Stefan Nilsson (mp)